

AKÜJIA SÜKUA'IPA SÜCHIKI SÜJUTU WAYUU SA'U MMAKAT

So'u ka'i po'loo, kashi tisiiënpre, juyaa pol'lootua po'loo shikii mekiïetsattua po'loo shikii sünaïn müin pienchi shikii mekiïisalümüin (1948), sü'tpüna tüü Kottirawaa sa'inraka tüü Nasionés Uniïras müna, saapain süma shi'ïraajïrüin akua'ïpa tüü a'inrushika süpüla sujutu wayuu sa'u mmakat. Tüü pütchi sülu'uwataka anain ashajuneer shi'ïpa'aya karalo'utalu'u. Süchikije asawatünüin kasa makat anülia achuntunusü namüin naa sülaulayuukana mma, " nerajïrüin tüü pütchi alu'uwataanaka sülu'u karalo'utakat tüü, süpüla süshajünüinjatüin, saashajenüinjatüin, kachikiïnjatüin shia sülu'upüna tüü e'ïkuleepüleekat ekat e'in, nnojölüinjatü ko'utküin sülu'uwataya sa'u tüü mmakat.

PÜTCHI SÜPULAPÜNA

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN taashi, kasalajana, kamaneejirawaa, sa'u tüü mmakat kayuupalasü sünaïnje kajütüin atuma tüü akua'ïpa wanawakat napüla napüshua naa wayuukanairua.

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN aka meraajüin süma mojutüin atuma tüü pütchi aapüshika süpüla süjutu wayuu, watta saali tüü kasa mojüsü a'innaka sa'upüna na'in wayuu; aka shia'in e'ïtaanüin ma'aka tüü kasa müliakana ma'i e'ïree naa wayuukana, süpüla nasawatüin wanee mma eere akatatnüin no'ulia tüü momoluu jeema mülia, eere taashi nakua'ïpa süpüla yootoo jee müsüya süpüla anouja sünaïn kasa nano'ujekat anain;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN a'inmajünüinjatü ma'i palaaana süchikua sujutu wayuu, sülu'u wane sükua'ïpa eere neimalünüinjatüin na'in sülia ashüküjawaa sünaïn pasalawaa sa'u nakua'ïpa;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN pa'inwaajiraa'injanain süchiirua aleewaa napüshua naa sülaülayuukana alu'uwatawa sa'u tüü mmakat;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN naa kottiraakana sünaïn tüü Nasionés Uniïras müna no'unïrüin na'in süchirua tüü achiki süpüla jatka sujutu wayuu sülu'u wanawain nakua'ïpa jïeyuu nama toloyuu; suma nayataajirain shiïre anaata sümüliala wayuu sülu'u tüü anakat akua'ïpa sünaïn taashi;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN naa sülaulayuukana mma sunainkana tüü aapüshi nanüiki süpüla ayaataajirawa nama naa sülu'ukana tüü Orkaniïasion te las Nasionés Uniïras müna, süpüla kajütüinjatüin atüma, tüü akua'ïpa acheejanaka napuleerua naa wayuukanairua;

JÜLÜJÜINJATÜ A'IN aapanüinjatü akua'ïpa wanawa nekiïru'ümüin napüshua pütchika tüü süpüla anainjatüin saañajia napüla wayuu, süpüshua tüü pütchi alu'uwataanaka anain;

KOTTIRAWAA MÜLO'USÜKA

SÜKÜJA'IN

TÜÜWAALAI SÜCHIKIMAAJATÜKA SÜJUTU WAYUU SA'U TÜÜ MMAKAT, isakat anain wa'in acheküsü kapüla'in na'in naa sülaulayuuka mma otta müsüya natuma naa wayuukana jee tüü laulapiakat süpüla na'inrüin waneepia shia süma nashatüinjatüin sukua'ïpa sünaïn e'ïkaa süchirua kajütüinjatüin atuma

süpüshua sülu'uwataka achiirua pütchikat tüü.

SHI'IPAJANA WANE (1)

Naa wayuukana jemeishi süpüla taashi süma wanawa sülu'u nakua'ipa, aka müin yaa epijainjana sünain anajiranawaa a'in nama napüshi.

SHI'PAJANA PIAMA (2)

Tüü alu'uwatanaka sülu'u pütchikat tüü napülajatü naa wayuukana napüshua nnojotüsü süpüla ko'utküinjanain sa'uje natapa'a, nanuiki nanoujain no'ummain jee müsüya sa'uje kasa ekat e'in wanawa'injatü napüla wanepia.

Otta müsüya naa wayuukanairua nojolinjana join apülaa sa'uje sükua'ipa no'ummain.

SHI'IPAJANA APÜNÜIN (3)

Naa wayuukana eeshi süpüla kajutüinjatüin atuma napülerua tüü kataakat o'u, tüü taashi jee müsüya a'inmajuna akua'ipa süulia kasachiki.

SHI'IPAJANA PIENCHI (4)

Nojolüinjachi aapünüin wane wayuu süpüla achepchia,apülajünüitpa kasa müsüaka tüya sülu'u sükua'ipa süpüshuaya.

SHI'IPAJANA JA'RAI (5)

Nnojotüsü süpüla mulia'in a'in naa wayuukana atuma, nnojotüsü süpüla amojojünüin nakua'ipa.

SHI'IPAJANA A'IPIRUA (6)

Kajutüinjatü nakua'ipa naa wayuukana eepunaale naya.

SHI'IPAJANA AKARATCHI (7)

Wanawashi napüshua naa wayuukana so'upala tüü sülaulaka a'inmajia, anaaka naya joolu'u a'inmajünüin wanawa. Nojolüinjana letüin süulia tüü akua'ipa sülu'uwataka tüü pütchi karalo'utalüka.

SHI'PAJANA MEKIISAT (8)

Naa wayuukana eeshi süpüla asakajaa süchirua nakua'ipa laulapialu'upüna maaka shiinnule amüin tüü akua'ipa aapüshika namüin sülu'u tüü Konstitutionka.

SHI'IPAJANA MEKIETSAT (9)

Nojolüinjachi ata'unüin wane wayuu masalajanoule.

SHI'IPAJANA PO'L00 (10)

Naa wayuukana eeshisüpüla wanawain nakua'ipa sünain aapajuna anuiki, o'upala sütuma tüü e'itatka süsalajana kasa süpüla shiitaanüinjatüin süsalajana nañajala sülu'u anakat akua'ipa.

SHI'IPAJANA PO'LOO WANEMÜIN (11)

Wayuu ekai aküjünüin achiki sünain kaañajala nnojolüinjachi süsalajanain ma'aka matujajule a'u; wane'ereja shiraajünapa sükua'ipa, shiitanetka süsalajana ma'aka sülu'uwatain laulayuu süpu'uya tüü.

Nnojolüinjana süsalajana'in wane kasa ekai masalajana'in wane suma saañajünüin aka sülu'uwatain sükua'ipa laulapia nnojolüinjatü joolu'u mülo'ulein süsalajana atuma ayatüinjatü saalii ma'aka so'ukai sañajünaka a'u.

SHI'IPAJANA PO'LOO PIAMAMÜIN (12)

Nnojolüinjana eke'ejünüin a'in naa wayuukana sa'uje nakua'ipa nepialu'u, süma napüshi jee müsüya sa'uje tüü karalo'uta antakaa namüin a'inmajünüinjatü tüü nakua'ipa süulia jamajüin naya atuma.

SHI'IPAJANA PO'LOO APÜNÜINMÜIN (13)

Naa wayuukana eeshi süpüla waraitüin eepünaweele, eeshi süpüla kapüyain sülu'u tüü mma nachekakalü na'in.

Jee müsüya naa wayuukana eeshi süpüla antaa süma o'una sülu'uje no'ummain otta müsüya sülu'uje wane mma naatajatü.

SHI'IPAJANA PO'LOO PIENCHIMÜIN (14)

Ma'aka nüchejanüle achiki wane wayuu sülu'u no'ummain, eeshi süpüla nüchüntüin akalijuna sülu'u wane mma eere anain nümüin.

Akua'ipakat tüü kajutüinjatü atuma süuleerua wane añajala ekai naatüin süulia sükua'ipa tüü Nasionas Unieras münaka.

SHI'IPAJANA PO'LOO JA'RAIMÜIN (15)

Naa wayuukana eeshi süpüla sünüliamüin naya wane mma.

Nnojotüsü süpüla saakatnüin no'ulia sünülia no'ummainnnojotüsü achechetnüinjatüin shia nanain ma'aka nawanajaweere süulia.

SHI'IPAJANA PO'LOO A'IPIRUAMÜIN (16)

Nnojotsü pülajünüinjatüin namüin naa wayuukana kawayuuse, jieyuu nama tooloyuunnojotsü erajanüinjatüin palajaana jalejeewolin, kasain nano'ujain anain kasatalüin nata, süpüla kapüshinjanain wanawainjana sülu'u anakat akua'ipa.

Akasalajünüshi naa wayuukana ma'aka nacheckule na'in.

Tüü wapüshika shia akümajaka wapüleerua tüü akua'ipakat, aka müin yaa wa'inmajüinjatü jee müsüya a'inmajünüinjatü natuma naa sülaulayuukana mma.

SHI'IPAJANA PO'LOO AKARATCHIMÜIN (17)

Napüshua naa wayuukana eeshi süpüla kakoroloin naya, otta müsüya kakorolójirain nama waima wayuu.

Nnojotsü sүpүla sүsүtүнүin moјүtoule нүkorolo wane wayuu.

SHI'IPAJANA PO'LOO MEKIISALÜMÜIN (18)

Naa wayuukana eeshi sүpүla taashi akua'ipa sүpүleerua ano'uja, otta müsüya e'itana na'in sүнain kasa anakat napүleerua.

SHI'IPAJANA PO'LOO MEKIETSALÜMÜIN (19)

Naa wayuukanairua eeshi sүpүla taashi akua'ipa sүнain yootoo sүchiki түү kasa nekiiru'ukana nnojolүinјana sүsalajanain aashajawaa sүma aapajana wane kasa achiki sүpүla нүlu'uwata'in shia sүpүla saapajүнүin epүнaweere shia нүlu'uwata'in achiki.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII (20)

Naa wayuukana eeshi sүpүla taashi akua'ipa sүpүla a'inraa wane јutkataa јee müsüya kottirawa sүlu'u mausii.

Nnojotsü sүpүla achechetnүin a'in wane wayuu sүнain sүpushi wane јutkataa.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII WANEMÜIN (21)

Napүshua naa wayuukana eeshi sүpүla nalu'uwataajirain nama naa sүlaүlayuukana alu'uwatawaa;ottamüsüya eeshi sүpүla neitain wane nache'epu'ujana ekai nachekuин na'in.

Naa wayuukana eeshi sүpүla erajaa wanawaa sukua'ipa түү alu'uwatawaka sa'u no'ummain.

Jutchүin na'in naa wayuukana shia suyuupalaka sukua'ipa түү alu'uwatawaa aka müin yaa jayasү sukua'ipa suka түү woto mүнaka, sүpүla aliikira naa shikiipu'unүinјanaka alu'uwatawaa su'lu'u anakat akua'ipa.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII PIAMAMÜIN (22)

Napushua naa wayuukana eeshi sүpүla na'inmajүнүin akүa'ipa, otta müsüya eeshi sүpүla neraajүin sүpүshua јamүin sukua'ipa shiitajia suwashirүin, suma sutnetshe түү mmakalүirua sүpүla anainјatүin na'in sүнainје түү kasa natujaakat a'u.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII APÜNÜINMÜIN (23)

Naa wayuukana eeshi sүpүla nayatain sүнain kasa nayataweekat anain, suma sa'inmajүнүinјatүira sukua'ipa nayatain suulia amүlouluii.

Naa wayuukana nnojүlүinјana ko'utküin wanawainјatү nakanajүin, wanawale nayatain.

Nayataale naa wayuukana akanajүinјana sүнainје nayatain, sүma wanawa'inјatүin түү nakanajaka suma nayatain,sүpүla anainјatүin na'in sүнain epijaa nuchounni.

Naa wayuunakana eeshi sүpүla achejawaa sukua'ipa wane kottaa sүpүla kajүtүin atuma түү keireekat na'insunain anatiraa nakua'ipa.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII PIENCHIMÜIN (24)

Nayataale naa wayuukana eeshi süpüla neemerain so'u wane ka'i, otta müsüya ayawatünüinjatü sukalia nayatain sapünapa namüin tüü eemerawaaka wala'injana suma'iru.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII JA'RAIMÜIN (25)

Naa wayuukana eeshi süpüla epijawaa sulu'u anakat akua'ipa süma napüshi ma'aka sa'in kapuyaa, kashe'in, erajaana ayuipa, anaa sulu'u sükua'ipakat süpushua.

Naa jemeyuunnukana otta müsüya naa jo'uyuukana a'inmajünüinjana süpüleerua kasa süpushua naa jo'uyuukana a'inmajünüinjana sulu'u sükua'ipa süpushua a'itaina jemein süma waneejetüin napüshi.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII AIPIRÜAMÜIN (26)

Naa wayuukana napushua eeshi süpüla ekirajuna mojutüinjatü shia napüleerua suttiana'in ekirajawaa nalatirapatüü, süpüla ko'omünüin natüjain wanawainjatü nakua'ipa sünain antaa sulu'umüin tüü ekirajaapulee mulo'usüka unipersitaa munaka aka sükua'ipa atuma.

Naa wayuukana ekirajünüinjana süpüleerua anataa nakua'ipa suma atujaa kajutaa atüma tüü suchikika sujutu wayuu süpüla anainjatüin susanalia tüü mmakat süchirua asauta tüü anamia suchekaka achiki tüü Naciones Uniiras munaka.

Napüla naa wayuukana eeshi süpüla aneekajaa tüü ekirajawaa aapuneeka namüin nachounni.

SHI'IPAJANAPIAMASHIKIIAKARATCHIMÜIN (27)

Napushua naa wayuukana eeshi süpüla erajirain wanaa nama naa waneirua sünain antiraa süchiki kasa anasü napüla napushua.

Naa wayuukana eeshi süpüla sa'inmajünüin tüü kasa namüinka, otta müsüya tüü kasa nayuralaka nekiiru'uje suka na'in namuiwa'a.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII MEKIISALÜMÜIN (28)

Napushua naa wayuukana eeshi süpüla shiitaanüinjatüin napüleerua wane sükua'ipa sa'u tüü mmakat süpüla pansainjatüin sañajia tüü sulu'uwatakat anain tüü pütchika.

SHI'IPAJANA PIAMA SHIKII MEKIETSALÜMÜIN (29)

Naa wayuukanairua jülüinjatüna'in nakua'ipa naa wayuu kapuyakiraaka nama aka anain naya sünain epijawa anajiralee nakua'ipa napushua.

Shia'ala nnojotka anain süpüla na'inraa tüü apülajunaka napüleerua laülapialu'ujesüpüla anainjatüin sukua'ipa süpushua tüü kasakat.

Akua'ipakat tüü nnojotsü peipoloinjatüin suma tüü akua'ipa sulu'uwatakat anain tüü Naciones Uniiras münaka.

SHI'IPAJANA APÜNÜIN SHIKII (30)

Sūlu'ukot karalo'utakat tūū nnojotsū aapanūinjatūin sūpulainmūin tūū sūlaūlakot mma nnojotsū aapanūinjatūin napūlainmūin no'utku wayuu, nnojutsū aapanuinjatūin sūpūla nūpūlain wane wayuu. A'iruushi sūpūla nnojolūinjatūin alatūnūin a'upuna tūū pūtchi sūpūlajatka sūjutu wayuu sa'u tūū mmakat.